

Zpět na média

Kazi Jůzová: Být básníkem je nejosamělejší povolání, které znám,
(Penthouse)

„Já si nedokážu představit, už z filozofického principu, báseň napsanou na počítači. Někdo to dokáže i na stroji, já píšu jen perem. Pero plnicí – mám dojem, je to trošku taky takovej falus, symbol... Mělo by být pěkný, ne žádná propiska.“

Ted' teprve nejlepší ze svých sil a umu můžete rozdávat!

Jo, to jsem taky zrovna včera říkal jedné paní doktorce. Na Staroměstském náměstí jsem si prohlížel, tam je takovej kšeft, kde prodávají český mistry 19. a začátku 20. století... až třeba do mého přítele Kristiána Kodeta, a ta doktorka věd najednou na mě promluvila: „No Pavle, prosím tě, dyť jsi mi minule říkal, že už tě to umění vůbec nezajímá. A já jsem neviděla nikoho takhle dlouho zaujatýho.“ Já jsem řek': „No, podívej se, to já těm ženskejm na ten zadek taky koukám furt, ale neznamená to, tak jako si nejdu koupit ten obraz, že s nima jdu něco dělat.“ A ona: „Tak tomu věřím ještě míň, než že si se vybodnul na to umění“.

A než vyrazíte na hory?

Když jste sám, tak musíte aspoň číst. Čtení je droga. Já mám třeba ještě takovou vnímavost, což je dobrý... Byl jsem schopen dělat tři věci najednou. Třeba číst noviny, někomu na něco odpovídat a dívat se na TV. Základ mám z Baťovy školy v Sezimově Ústí, kde vlastně začali učit čtení, kterému se pak začalo říkat rychločtení. Jenomže z celý první třídy, to bylo asi čtyřicet dětí, jsem se to naučil jenom já a jakási Zdena Botorková. Ani nevím, co s ní je, přál bych jí dlouhej

život, ale když si spočítám, že já mám ještě jedno první pololetí německý vysvědčení, kde je napsáno *sehr gut*...

Když nemám co číst, no tak v hospodě koukám na lidi a mluvím s nimi. Takovýto rychlý klevetění ženskejch, pro to mám zase termín: „Kurník tluče křídla“.

Dětství?

Bylo složitý. Když jsem se narodil bylo otci osmatřicet a matce šestatřicet. Za tehdejších poměrů mohli být spíš dědeček a babička. To mělo jistou výhodu, že se mnou zacházeli jako sami se sebou. Otec byl ředitele obráběcích strojů u Baťů. Po „únoru“ ho vyndali, pak jsme šli do Prahy do Strašnic, protože otec byl přece jenom největší expert přes obráběcí stroje. Tady ale otec pak umřel, když mi bylo deset. Žil jsem s matkou sám. Matka z tehdy poměrně takovýho hajlajfovýho prostředí šla stříhat výkresy do světlotisku – shodou okolností do výzkumáku, kde dřív pracoval otec a potom taky já – ač to bývala manekýnka u Podolské a jedna z docela intelektuálek Prahy a taková kamarádka právě těch Seifertů, Bieblů, Nezvalů... Byla to taková pražská fešanda. Tatínek ji ulovil u Podolský, kam přišel s nějakou jinou...

Z otce si pamatuju, že na mě byl strašně tvrdej. Jednou jsem měl dělat nějaký výpočet, třeba zdi u školy nebo co. Nějak jsem to neudělal podle jeho představ a on nelenil, šel zaklepat k papírníkovi, přines' nověj sešit a pak mě dusil do pozdních hodin. Otec byl taky silně amerikanofilní a nebyl intelektuál v tom pravým smyslu... Byl odborník a měl třeba ten názor, že oni vytvářejí hodnoty a ty komedianti jsou tady na to, aby je eventuálně bavili. Jemu se líbila operetka a absolutně nic mu neříkalo Osvobozený divadlo... Moje matka byla zcela jiná. Otec byl ze silně katolický rodiny, kdežto matka byla úplně odjinud. Když otec zemřel, matka se pak už nevdala. Z noblesního prostředí jsme se odstěhovali do Vysočan. Kdysi se sice učila zdobit ikebanu, ale teď se musela uživit. Naštěstí

byla šíleně schopná. Můj vztah k ní už málem dospěl Oidipovského komplexu, kdybych byl nějaký slabší. Já jsem se pak urval dost brzo.

Zaráží mě ta matematická orientace – básník a matematik?

To přece není nic divného. Když si otevřete Diferenciální počet od Vojtěcha Jarníka, tak tam začíná první věta: „Číslo Plzeň je zelené, což nemá smysl...

Matematika je věda, která je velice abstraktní a ve svém principu to vůbec není od poezie moc daleko.

Na čem vztahy citlivého muže – umělce nejčastěji krachují?

Všechny po mně chtěly zcela jiné věci, než jsem chtěl já. V tom prvním manželství to byla absolutní nezralost. Napomohla mi do toho i bytová otázka. Když jsem se ženil, bylo mi asi jedenadvacet a půl, dívčině devatenáct. Byla to krásná holka a na tehdejší poměry vlastně bohatá – s vilkou. Měl jsem předtím docela dost holek a řek' jsem si, no tak co, to už stačí. Netušil jsem, že to vlastně všecko teprv začíná.

Ta tchýně! Když jsem přišel, byla třeba sobota, nes' jsem si román Nazí a mrtví a ona říká: „Jé ona je sobota a vy si nesete knihu a takovou tlustou!“ poněvadž předpokládala, že skočím na komín nebo na žumpu. Tak to pak pokračovalo, až jsem potkal Laco Déziho, známého surrealistu v praxi. A pod jeho vlivem jsem to zabalil v Ústavu a bez výstrahy odjel z domova hrát na dva měsíce do Luhačovic. Krásnej život – jeden velký flám, jak říká Fitzgerald. Až jsem pár hodin před koncem tohoto zájezdu uviděl své foto, že mě hledaj'...

Máte systém, jak vydržet velký flám?

Dodneška ne. Samotnýho mě to občas udiví, jak to funguje, že se nic neděje a najednou... Jak se potom dodatečně říká: „To byl ten poslední panák, co mu podrazil nohy.“

Býváte agresivní?

Bejval – v dobách, kdy jsem v Praze byl za Villona. Celá ta doba mě deptala, věděl jsem, že není úniku. Ale pak jsem byl s jednou architektkou... Ona mě podržela hlavně v tom, že věřila, že budu mít úspěch... Nechtěla, abych se vrátil do Ústavu, že ona to zatím potáhne, tohle některý ženský cejtěj. Ještě mi řekla: „Až budeš v laufu, tak mi to vrátíš a když ne mně, tak nějaký jiný“. A měla pravdu.

Vrátil jste jí to?

Jí ne, to je ten fázovej posun dál. Já jsem pak, to už jsem s ní nebyl, vyhrál skoro půlroční stáž v Londýně, takový praktika z divadelní vědy. Na to mě upozornil starej Vlach – přečetl v cizím časopise, že chtějí nějakou mikropovídku. Popsal jsem cestu z Reduty do Violy a vyhrál jsem to.

Jistě jste si všiml, že právě tohle ženy většinou vítají.

Jsou dvě metody. Buď musíte dělat úplně bezbrannýho a úplně blbýho – na to jdou mateřský typy. Já se zas musím exhibovat – na to jdou ty, co se s váma chtějí utkat.

Dá se s ženami filozofovat?

Nejlíp asi s těma, který jsou vzdělaný a s kterejma nic nemáte.

Tak tohle zase byla odbočka. Předtím jste ale naznačil, že pak se stala ještě jedna věc. Co to bylo?

Vypadala jako Modiglianiho portrét. Zrzavá. Takový ty velký oči, hnědý, s tím modrým bělmem. Na krku měla čtrnáct obratlů, ne dvanáct. Bylo to v rozhlase. Ona tam byla režisérkou na Svahili. Měla jednadvacet let, mně bylo třicet. Pozvala mě na mejdan u příležitosti otvírání svého právě zkolaudovaného bytu v podkroví. V tom bytě jsem po tý oslavě zbyl a za tejdén jsem si ji vzal. Bylo to v osmašedesátým, brzy na to přijeli Rusové. V prosinci jsem měl jet do Anglie. Ten náš vztah, to byla měnícírna vysokého napětí. Vztah se dá přirovnat k panáku čistého lihu. Někdo ho nalije do pětilitrový flašky s vodou a ucucává ho a někdo ho kopne do sebe, a to pak nese následky. Tohle byl ten rychlej panák.

Kazi Jůzová: Být básníkem je nejosamělejší povolání, které znám, Penthaus

[Zpět na začátek textu](#)